U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové, soudkyň JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové a soudce JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **A. A.**, zast. advokátkou JUDr. Evou Poláčkovou, se sídlem AK Starobrněnská 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 936/3, poštovní přihrádka 21/OAM, 170 34, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 12. 2010, č. j. 56 Az 88/2010 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Stěžovatel se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 29. 6. 2010, č. j. OAM-130/LE-PA03-PA03-2010 a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení..

Stěžovatel v kasační stížnosti napadá rozsudek soudu pro nezákonnost. Uvádí, že rozhodoval plně v souladu s předmětným ustanovením zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), tj. s ustanovením § 10a písm. e), dle něhož je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná: *„podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany“*. Jak plývá z konstantní judikatury NSS, např. rozsudku č. j. 2 Azs 60/2003 ze dne 8. 1. 2004: *„rozsah dokazování ve správním řízení je však ve věcech azylových dán obsahem podané žádosti“*. Stejně tak povinnost tvrzení leží výlučně na žadateli o udělení mezinárodní ochrany (srov. např. rozsudek NSS č. j. 4 Azs 151/2005 - 86 ze dne 7. 12. 2005). V daném případě žadatel o udělení mezinárodní ochrany v průběhu správního řízení výslovně

potvrdil, že jeho důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou shodné s těmi, které uváděl v předchozích žádostech. Stěžovatel proto plně v souladu se zákonem přistoupil k aplikaci ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu a řízení zastavil dle ustanovení § 25 písm. i) cit. zákona. Až v podané žalobě jmenovaný uvedl, že správní orgán nepřihlédl k tomu, že situace je v Kazachstánu pro stoupence salafismu velmi nepříznivá. Bez ohledu na to, že toto tvrzení vykazuje značnou míru obecnosti a není zřejmé, jak se tato žalobcem uváděná skutečnost projevuje ve vztahu k jeho osobě, dospěl soud k závěru, že stěžovatel dostatečně nezjistil skutkový stav, který se týká vyznavačů islámu působících mimo oficiální církev. Stěžovatel považuje tento závěr soudu za odporující ustanoveni § 75 odst. 1 s. ř. s.: *„Při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu"*. Správní orgán se zabýval případem jmenovaného a byl vázán tvrzeními, která žadatel uvedl. V žalobě není zmíněna žádná konkrétní okolnost, z níž by vyplývalo zhoršení situace v zemi původu žalobce ve vztahu k jeho osobě. Výtku soudu, že se správní orgán měl sám dotazovat na důvody žadatelem neuvedené, vyzývat ho k předloženi důkazů, případně si nad rámec jeho tvrzení obstarávat informace o situaci v Kazachstánu, stěžovatel hodnotí jako odporující zákonu a konstantní judikatuře NSS, neboť jde o rozpor s vázaností správního orgánu důvody, uvedenými žadatelem. Zkoumání situace v zemi původu by navíc bylo v rozporu s konstrukcí rozhodnutí o zastavení řízení jako rozhodnutí procesního, kde se zkoumá toliko naplnění zákonem upravených podmínek, ale případ se věcně neprojednává. Sám krajský soud v kasační stížností napadeném rozsudku citoval rozsudek NSS, který je v protikladu k závěrům soudu, neboť NSS výslovně judikoval podmínku tvrzení nových skutečností či tvrzení pro věcné projednáni žádosti a uvedl, že: *„Je tedy povinností žadatele, aby takovéto nové skutečnosti či zjištění správnímu orgánu v nové žádosti uvedl. V opačném případě je nucen správní orgán na základě ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu, posoudit žádost jako nepřípustnou"* (rozsudek NSS č. j. 4 Azs 23/2009 - 64 ze dne 30. 6. 2009). Ani druhý soudem citovaný rozsudek NSS (č. j. 9 Azs 5/2009 - 65 ze dne 11. 6. 2009) nesvědčí závěru soudu o povinnosti správního úřadu provádět dokazování o skutečnostech žadatelem blíže nespecifikovaných.

Stěžovatel podotýká, že mu není z úřední činnosti známo, že by v Kazachstánu v rozhodné době došlo ke změně postavení stoupenců salafismu (závěr stěžovatele v tomto směru potvrzuje nejaktuálnější Zpráva MZV USA O svobodě vyznání v roce 2010 v Kazachstánu ze dne 17. 11. 2010). Není tedy zřejmé, čím by bylo možno argumentovat v případě věcného projednání věci, neboť žadatel žádnou konkrétní okolnost neuvedl a stěžovateli ani není znám žádný podklad pro opačný postup. Aplikace ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu a zastavení řízení dle ustanovení § 25 písm. i) cit, zákona, tak bylo dle názoru stěžovatele plně namístě. V této souvislosti považuje stěžovatel rozsudek soudu za vnitřně rozporný, neboť soud na jednu stranu přisvědčil obecným tvrzením žalobce stran změny situace v Kazachstánu ve vztahu k stoupencům salafismu, avšak na druhé straně po provedení dokazování o listinné důkazy, předložené žalobcem, soud konstatoval, že uvedené listiny nepřinesly žádná zjištění, která by byla použitelná při projednání věci žalobce. Za nepřijatelný pokládá stěžovatel postup soudu ve vztahu k článku ze dne 1. 9. 2009, předloženému žalobcem při ústním jednání soudu. Soud důkazní návrh zamítl, avšak žalovanému uložil, aby se v dalším řízení dotázal na obsah této listiny a, pokud by byla přínosem, opatřil její překlad a zabýval se jejím obsahem.

Za nezákonné a nesrozumitelné pak stěžovatel pokládá zrušení správního rozhodnutí s odkazem na ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) zákona o azylu a soudem uvedené použití ustanovení § 76 odst. 3 zákona o azylu. V zákoně o azylu se nenachází ustanovení 76 odst. 1 písm. b) ani ustanoveni 76 odst. 3, pouze ustanovení 76, které zakotvuje pobyt azylanta, tedy v dané věci zcela irelevantní záležitost. Soud opřel své závěry o neexistující zákonné ustanovení, čímž zatížil rozsudek nezákonností.

Stěžovatel se domnívá, že tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy (ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů [dále jen „ s. ř. s“.]), neboť se jedná o zásadní pochybení, které by mohlo mít zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu ve vztahu k zásadě aktivity žadatele o udělení mezinárodní ochrany a jeho povinnosti tvrzení a stejně tak judikaturu stran nepřípustných žádostí o udělení mezinárodní ochrany a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. Soud dále vycházel z neexistujícího ustanovení zákona, což způsobuje nezákonnost jeho rozsudku. Stěžovatel rovněž shledává zásadní pochybení soudu při výkladu práva v prováděném dokazování, neboť soud provedl nové důkazy při ústním jednání, tyto důkazy zamítl, avšak přesto vytkl správnímu orgánu nezjištění údajných nových skutečností, a to bez opory ve zjištěném stavu věci. Za nezákonný považuje stěžovatel i postup soudu při posuzování dokumentu v ruském jazyce. Soud důkazní návrh zamítl, přesto ale, i když neznal obsah listiny, uložil stěžovateli, aby se v novém řízení jejím obsahem zabýval, opatřil překlad, avšak to jen v případě, pokud by mohla být přínosem, což je zadání, jemuž není možno dostát, neboť do doby překladu listiny není znám její obsah. Navíc se jedná o článek ze dne 1. 9. 2009, který mohl být žalobcem předložen již ve správním řízení, a proto měl soud tento důkaz bez dalšího zamítnout jako nepřípustné novum, případně z důvodu nepředložení této listiny v rámci správního řízení a tudíž neunesení povinnosti tvrzení a důkazního břemene, částečně váznoucího i na žadateli. Z výše uvedených důvodů považuje stěžovatel tuto kasační stížnost za přijatelnou ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., pro naplnění důvodů přijatelnosti, jak je vymezuje usneseni NSS č. j. 1 Azs 131/2006 - 39 ze dne 26. 4. 2006.

Z tohoto důvodu žádá Nejvyšší správní soud, aby rozsudek krajského soudu zrušil, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce možnost vyjádření se k podané kasační stížnosti nevyužil.

Kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud přípustnou, ke stejnému závěru však nemohl dojít při posuzování otázky přijatelnosti (tj. zda kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele) ve smyslu § 104a s. ř. s. Přijatelností kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval ve svém precedenční usnesení ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006 (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení se o přijatelnou kasační stížnost může jednat v následujících typových případech:

1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,

2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně,

3) nastane potřeba učinit judikatorní odklon (Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně),

4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

Přijatelnost kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je přitom předpokladem jejího meritorního projednání. Stěžovatel podřadil námitky uvedené v kasační stížnosti pod čtvrtý typový případ, a to, že rozhodnutím krajského soudu došlo k pochybení, které mohlo mít hmotněprávní dopad do postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud v daném případě přijatelnost kasační stížnosti neshledal, když nenalezl v rozsudku krajského soudu zásadní pochybení.

Žalobce požádal dne 25. 5. 2010 o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že je ujgurské národnosti, islámského náboženského vyznání. Ze spisu vyplynulo, že se jedná již o jeho čtvrtou žádost, Kazachstán opustil v roce 2006 z náboženských důvodů; svoji víru vyznával podle Koránu. Žalobce sám uvedl, že opakovanou žádost podává ze stejných důvodů. V doplnění žaloby ze dne 28. 7. 2010 žalobce uvedl mimo jiné, že situace v Kazachstánu, je pro stoupence salafismu velmi nepříznivá a je přesvědčen, že mu jako žadateli o azyl hrozí skutečné nebezpečí a vážná újma. Toto tvrzení podpořil nejnovějšími zprávami, které dle jeho názoru nekorespondují se závěry, ke kterým dospěl žalovaný správní orgán.

Ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu stanoví, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná, podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.

Podle ustanovení § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná.

Podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Nejvyšší správní soud souhlasí s žalovaným v tom, že rozsah dokazování ve správním řízení je zcela jistě dán ve věcech azylových obsahem podané žádosti. Nelze však již souhlasit s žalovaným, že je žádost nepřípustná, jen když stěžovatel uvádí shodné důvody jako v předchozích žádostech. To je pouze první podmínka pro určení nepřípustnosti žádosti. Důvody jeho poslední žádosti jsou možná totožné s těmi předchozími, co se však mohlo změnit, a je podstatné pro dané posouzení, je relevantní

změna situace v zemi původu. Což je druhou nutnou podmínkou pro posouzení nepřípustnosti žádosti. Aby mohla být žádost označena za nepřípustnou, nesmělo by, jak vyplývá z podstaty věci, dojít k relevantní změně situace v zemi původu. A právě zhoršení situace v zemi původu uvádí stěžovatel již v podané žádosti.

Zásada non-refoulement, plynoucí z čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, se musí uplatnit při jakémkoli rozhodování ve věcech mezinárodní ochrany, tedy i v případě, kdy je takové řízení zastavováno z důvodů uvedených v ustanovení § 25 zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 - 64, publikovaný pod č. 1339/2007 Sb. NSS). I za situace, kdy je opakovaná žádost o mezinárodní ochranu nepřípustná, pokud jde o důvody azylové, neznamená to, že nemají být posuzovány též možné důvody doplňkové ochrany; aplikované ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu ostatně zcela jasně hovoří o žádosti o mezinárodní ochranu, která v sobě zahrnuje nejen azyl, ale i doplňkovou ochranu.

Problematikou opakovaně podávaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany se podrobně zabýval např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, z něhož se podává, že *„[i]nstitut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.“*

V citovaném rozsudku se dále konstatuje, že k tomu, aby bylo lze opakovaně podanou žádost meritorně projednat, je nutné kumulativní naplnění dvou podmínek ze strany žadatele: 1) žadatel je povinen uvést nové skutečnosti nebo zjištění, 2) musí se jednat o takové skutečnosti či zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. Co se týče druhého bodu testu, o jeho naplnění nemůže být v nyní projednávané věci pochyb, neboť pokud se změní situace v zemi původu, jedná se o skutečnost, jež ze své podstaty nemohla být zkoumána v předchozím řízení.

K naplnění první podmínky se zdejší soud ve shora citovaném rozsudku vyjádřil tak, že *„[z]a nové skutečnosti nebo zjištění je (...) nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by prima facie mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele. Ostatně v jiných případech by nové správní řízení pozbývalo jakéhokoli smyslu, protože jeho výsledek by byl předem daný a ve svém důsledku by takové správní řízení nekorespondovalo s požadavkem hospodárnosti vnímaným jakožto dosahování žádoucích výsledků s co nejmenšími možnými náklady.“*

V případě tvrzeného zhoršení situace v Kazachstánu, pokud se týká života vyznavačů islámu, kteří působí mimo oficiální církev, lze považovat za relevantní skutečnost, která může mít dopad do postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dospěl k názoru, že krajský soud nepochybil při interpretaci ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu stran otázky přípustnosti opakované žádosti,

když dovodil, že stěžovatel nedostatečně zjistil skutkový stav, když ho z důvodu, že žádost jako nepřípustnou odmítl, ani nezjišťoval.

Námitce stěžovatele ohledně nesrozumitelnosti rozsudku Nejvyšší správní soud přisvědčuje, souhlasí že došlo k pochybení krajského soudu, když k ustanovením, o které opírá zrušení rozhodnutí stěžovatele, připojil, že se jedná o zákon o azylu a nikoliv soudní řád správní. Krajský soud pochybil a řízení před ním bylo stiženo vadou, nicméně v daném případě nelze vidět v pochybení soudu vadu takové intenzity, aby bylo možné posoudit dané rozhodnutí jako nesrozumitelné.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53 odst. 3, ustanovení § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 7. dubna 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu